

POSVET O OHRANJANJU KULTURNE DEDIŠČINE SLOVENCEV V ITALIJI

Bela peč, Italija, 12. maj 2019

Na pobudo Delovne skupine za Slovence zunaj meja RS in Delovne skupine za ljubitelje etnologije smo 12. maja 2019 na domačiji Jalen v Beli Peči v Italiji organizirali posvet o ohranjanju kulturne dediščine Slovencev v Italiji. Namen srečanja je bil pretestiti možnost vključitve urejanja in prepoznavnosti etnografske zbirke družine Jalen v širši kulturnodediščinski okoliš skupnosti (tako na italijanski kot slovenski strani meje), soočiti mnenja o tem, kako ustrezno vrednotiti zasebne etnografske zbirke za ohranjanje dediščine etničnih manjšin in razvoj kulturnega turizma, ter povezati akterje (institucije, lokalne skupnosti, študente), ki bi v naslednjih letih ustrezno uredili zbirko na Jalnovi domačiji, jo pripravili za ogled obiskovalcev in jo umestili na turistični zemljevid območja.

Po postavitvi rapalske meje v 20. letih 20. stoletja je dediščina družine Jalen ostala na italijanski strani. Lastnik Igor Jelen si želi domačijo, ki obsega manjši hotel za letoviščarje, kantino s prenočišči, gospodarska poslopja, kozolec in nekdanjo žago, ovrednotiti, predstaviti kot kulturni spomenik, večje število tam shranjenih predmetov z okoliških domačij pa evidentirati in urediti kot etnološko zbirko; za strokovno mnenje je zaprosil Slovensko etnološko društvo.

Povabilu k sodelovanju so se odzvale različne institucije in njihovi predstavniki s slovenske in z italijanske strani meje: dr. Igor Jelen (lastnik Jalnove domačije, Univerza v Vidmu) z družino, dr. Anja Moric (vodja DS za Slovence zunaj meja RS, Oddelek za etnologijo in kulturno antropologijo FF UL), mag. Marko Smole (vodja DS za ljubitelje etnologije), mag. Tita Porenta (podpredsednica SED, DS za ljubitelje etnologije, Muzeji radovljiške občine), dr. Mojca Ravnik (ZRC SAZU), dr. Špela Ledinek Lozej (ZRC SAZU), Irena Lačen Benedičič (Gornjesavski muzej Jesenice), Zdenka Torkar Tahir (Gornjesavski muzej Je-

Udeleženci posveta med ogledom Jalnove domačije (foto: Anja Moric, 12. 5. 2019).

senice), Tina Brlogar (Občina Kranjska Gora) in Luciano Lister (Združenje Don Mario Černet).

Udeleženci smo razpravljali o potencialu kulturne dediščine za razvoj turizma na ekonomsko slabše razvitih območjih RS in v zamejstvu, zasebnih etnoloških zbirkah in ohranjanju kulture etničnih manjšin, o primerih dobrih praks urejanja zbirk Slovencev v zamejstvu, o možnostih, ki jih za pomoč pri urejanju zbirk zasebnih zbiralcev nudi SED, o čezmejnem delovanju in povezovanju različnih akterjev ter o pomenu medijskega poročanja za večjo prepoznavnost zamejske kulturne dediščine. Ogledu objektov in v njih shranjenih predmetov je sledila razprava o možnostih za nadaljnje sodelovanje in določitev okvirnega poteka dela. S ponujeno strokovno podporo pri prizadevanju za razvoj dejavnosti, ki podpira ohranjanje njihove kulturne identitete in dediščine, se je SED aktivno vključil v ohranjanje kulturne dediščine Slovencev v zamejstvu.

* Anja Moric, dr. politologije, asistentka, Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta, Oddelek za etnologijo in kulturno antropologijo, Zavetiška 5, 1000 Ljubljana, in ZRC SAZU, Glasbenonarodopisni inštitut, Novi trg 2, 1000 Ljubljana; anja.moric@zrc-sazu.si.